

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ
ΤΕΧΝΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΙ ΝΤΟΛΛΗΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης *Marlene Dumas: Cycladic Blues*

5 Ιουνίου – 2 Νοεμβρίου 2025

Old (2025) & Phantom Age (2025):

δύο νέα έργα που δημιουργήσε η καλλιτέχνις ειδικά για την έκθεση

«Τι προνόμιο είναι στ' αλήθεια να εκτίθενται τα έργα σου πλάι στην εξαιρετική συλλογή αρχαιοτήτων του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης. Τα έργα αυτά έχουν διαχρονική ποιότητα σαν να απελευθερώνονται από τις ανθρώπινες προκαταλήψεις...».

Marlene Dumas, 2025

Μία από τις πιο χαρακτηριστικές φωνές της σύγχρονης τέχνης, τη διάσημη καλλιτέχνιδα **Marlene Dumas [Μαρλέν Ντουμά]** φιλοξενεί το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης παρουσιάζοντας την έκθεση **Marlene Dumas: Cycladic Blues**, πρώτη έκθεσή της σε μουσείο στην Ελλάδα, από τις **5 Ιουνίου** έως τις **2 Νοεμβρίου 2025**. Την επιμέλεια της έκθεσης υπογράφει ο ανεξάρτητος επιμελητής **Douglas Fogle** σε στενή συνεργασία με την ίδια την καλλιτέχνιδα. Ανταποκρινόμενη στην ιστορία της παραστατικότητας στην τέχνη όπως τη βίωσε μέσα στις **αρχαιολογικές συλλογές του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης**, η Dumas επέλεξε προσωπικά τα έργα της που περιλαμβάνονται στην έκθεση, ενώ, σε μια σπάνια περίπτωση, επέλεξε και τα **δεκατέσσερα αρχαιολογικά αντικείμενα** που παρουσιάζονται μαζί.

Γεννημένη το 1953 στο Κέιπ Τάουν κατά τη διάρκεια του Απαρτχάιντ στη Νότια Αφρική, έχοντας όμως ζήσει και εργαστεί στο Άμστερνταμ επί σχεδόν πενήντα χρόνια, η Dumas έχει αφιερώσει την εικαστική της καριέρα στην εξερεύνηση των ανθρώπινων καταστάσεων που ορίζονται από τη βία, το πένθος

και τη μελαγχολία μέχρι τη χαρά και την τρυφερότητα. Το έχει κάνει ξανά και ξανά χρησιμοποιώντας το ανθρώπινο σώμα ως θέμα σε εκθέσεις σε μουσεία σε ανά τον κόσμο όπως **το Palazzo Grassi στη Βενετία (2022)**, **το Musée d'Orsay στο Παρίσι (2021)**, **η Tate Modern στο Λονδίνο (2015)**, **το Μουσείο Stedelijk στο Άμστερνταμ (2014)** και **το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης στη Νέα Υόρκη (2008)**.

Η έκθεση **Marlene Dumas: Cycladic Blues** συγκεντρώνει ένα ευρύ φάσμα **σαράντα** και πλέον ζωγραφικών έργων και έργων σε χαρτί της Dumas που καλύπτουν τις τελευταίες τρεις δεκαετίες της καλλιτεχνικής της παραγωγής, συνθέτοντας έτσι ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα των αλλόκοτα όμορφων και προκλητικών αναπαραστάσεων του ανθρώπινου σώματος που δημιουργεί. Μεταξύ αυτών ξεχωρίζουν **δύο νέα έργα ζωγραφικής** μεγάλων διαστάσεων: το **Old (2025)** και το **Phantom Age (2025)** που δημιούργησε η καλλιτέχνις ειδικά για την έκθεση στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης.

Στην έκθεση τα ζωγραφικά έργα της Dumas συνομιλούν με **δεκατέσσερις αρχαιότητες από τις συλλογές του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης**: έργα διαφόρων περιόδων, από τα σχηματικά ειδώλια της ύστερης Νεολιθικής εποχής και τα σχηματοποιημένα μαρμάρινα ειδώλια των Κυκλάδων της Εποχής του Χαλκού μέχρι τα γλυπτά έργα των κλασικών χρόνων και από το Αιγαίο μέχρι την Κύπρο. Οι αρχαιότητες που παρουσιάζονται αποτέλεσαν είτε πηγή έμπνευσης της Dumas είτε συνδιαλέγονται υπαινικτικά με τις δημιουργίες της τονίζοντας τις πανανθρώπινες και διαχρονικές έννοιες γύρω από τη ζωή, τον έρωτα, τη μητρότητα ή το φύλο. Πρόκειται για έναν διάλογο που προ(σ)καλεί τον επισκέπτη να διαλογιστεί στη διαχρονία αλλά και στη συγχρονία που δημιουργεί η συνύπαρξη των έργων της Dumas με τις δημιουργίες του παρελθόντος.

Όπως αναφέρει η ίδια η Marlene Dumas: *«Τι προνόμιο είναι στ' αλήθεια να εκτίθενται τα έργα σου πλάι στην εξαιρετική συλλογή αρχαιοτήτων του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης. Τα έργα αυτά έχουν διαχρονική ποιότητα, σαν να απελευθερώνονται από τις ανθρώπινες προκαταλήψεις...»*.

Όπως δηλώνει ο επιμελητής Douglas Fogle: *«Βουβά και φλύαρα, τα σώματα που στοιχειώνουν τους καμβάδες της Dumas εμπλέκονται σε ένα αναχρονιστικό ras de deux με τις αφηρημένες ανθρώπινες μορφές των κυκλαδικών ειδωλίων που άγνωστοι καλλιτέχνες δημιούργησαν περίπου 5.000 χιλιάδες χρόνια πριν»*.

Στα έργα της Dumas, είτε πρόκειται για τα οικεία σχέδια φτιαγμένα με μελάνι, παστέλ και μολύβι σε χαρτί είτε για τους μεγαλειώδεις κάθετους καμβάδες της, γινόμαστε θεατές σε μια παράσταση ανθρώπινης εμπειρίας που η καλλιτέχνις είναι σε θέση να δημιουργήσει με το άγγιγμα του χεριού της και τις μικρές κινήσεις του πινέλου της. Πράγματι, όπως σημειώνει η ίδια, *«Η ζωγραφική αφορά το ίχνος της ανθρώπινης αφής»*. Στα ποικίλα πρόσωπα, στους ανθρώπινους κορμούς, στα ολόκληρα σώματα ή στα μεμονωμένα τμήματα αυτών που δημιουργεί η Dumas με το χέρι της από τα ευτελή σωληνάρια λαδομπογιάς, αντιλαμβανόμαστε τι ακριβώς εννοεί.

Στα δύο νέα μνημειακής κλίμακας κατακόρυφα έργα της **Old** (2025) και **Phantom Age** (2025), τα οποία η Dumas δημιούργησε ειδικά για αυτή την έκθεση, συνεχίζει την έρευνά της για την πορεία της ζωής μέσα στον χρόνο, ενώ παράλληλα εμβαθύνει στους διαφορετικούς τρόπους ζωγραφικής. Με βάση ένα γλυπτό και συγκεκριμένα την εικόνα ενός ρωμαϊκού αντιγράφου ενός ελληνιστικού γλυπτού από τον 2^ο αιώνα π.Χ. που ονομάζεται *Η Ηλικιωμένη Γυναίκα της Αγοράς* και που απεικονίζει μια γυναίκα ντυμένη για μια διονυσιακή γιορτή, τα έργα αυτά παρουσιάζουν διαφορετικές προοπτικές της κοινής εικόνας-πηγής τους καθώς και διαφορετικά μέσα παραγωγής.

Στο έργο **50+** (2010-2018) –**ένα ακόμη έργο που κάνει πρεμιέρα στη συγκεκριμένη έκθεση**– η Dumas προσφέρει μια άλλη εκδοχή της: εδώ, πρωταγωνιστεί το κεφάλι μιας ώριμης γυναίκας ριγμένο προς τα πίσω σε μια απροσδιόριστη έκφραση αγωνίας ή και χαράς. Είναι ένα έντονο –αν και μικρής κλίμακας– έργο το οποίο η Dumas εμπνεύστηκε από τη μεγεθυμένη καρτ-ποστάλ του ρωμαϊκού αντιγράφου ενός σημαντικού ελληνιστικού γλυπτού που απεικονίζει μια ηλικιωμένη γυναίκα που κραδαίνει μια κανάτα κρασιού καθ'οδόν για μια διονυσιακή γιορτή.

Ο θάνατος στοιχειώνει τα έργα της Dumas και είναι το ανθρώπινο πρόσωπο που στέκεται στην πρώτη γραμμή αυτής της βασανιστικής, καταδιωκτικής και επίμονης κίνησης του ενσώματου χρόνου προς το αναπόφευκτο τελικό του σημείο. Πρόσωπα κάθε είδους γεμίζουν τους καμβάδες της. Στο **Alfa** (2004), ο αιθέριος χειρισμός της λαδομπογιάς της καλλιτέχνιδας προσδίδει ένα κενό, έναν χαρακτήρα μάσκας στο πρόσωπο μιας νεκρής γυναίκας που φαίνεται προφίλ και βρίσκεται στο τελικό στάδιο ανάπαυσης. Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε ως πηγή για τον συγκεκριμένο πίνακα ήταν ένα απόκομμα εφημερίδας που απεικόνιζε μια νεαρή γυναίκα από την Τσετσενία νεκρή, θύμα της τραγωδίας της ομηρίας σε θέατρο της Μόσχας το 2002. Ο δε τίτλος του έργου προέρχεται από το πρώτο γράμμα του ελληνικού αλφαβήτου. Το σαφώς μεταγενέστερο έργο, **Persona** (2020), είναι το πορτρέτο ενός προσώπου γεμάτο πάθος που προέρχεται από μια φωτογραφία ενός από τα γύψινα εκμαγεία του Auguste Rodin για το μνημειώδες έργο του *Πύλες της Κόλασης* (1880-1917). Όπως έχει επισημάνει η Dumas, η λέξη *persona* προέρχεται από τη λατινική λέξη για τη μάσκα και χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τα προσώπεια που φορούσαν οι ηθοποιοί στο αρχαίο θέατρο για να υποδυθούν τον εκάστοτε χαρακτήρα. Στο τέλος αυτής της ζωής, στα μάτια εκείνων που την κοιτάζουν, το πρόσωπο γίνεται μια μάσκα θανάτου, ή μάλλον, ένα υποκατάστατο για την παρουσία που κάποτε κατοικούσε σε αυτό το σώμα. Κάτι το οποίο γίνεται εμφανές και σε άλλα έργα όπως το **Skull (as a house)** (2007), το οποίο αποτελείται από δύο μέρη: ένα αναγεννησιακό *memento mori* –μια υπενθύμιση ότι ο θάνατος μας βρίσκει όλους– και ένα στοιχειωμένο σπίτι ή ακόμα και στον πίνακα **Cycladic Blues** (2020) που μετατρέπει την ανέκφραστη και στυλιζαρισμένη τοτεμική κεφαλή ενός πρωτοκυκλαδικού ειδωλίου (το οποίο μπορεί ενδεχομένως να ήταν ένα ταφικό γλυπτό) σε ένα πρόσωπο με τρεις ανεπαίσθητες κινήσεις του χεριού της Dumas.

Η οικογένεια της ίδιας της καλλιτέχνης υπήρξε ένα επαναλαμβανόμενο θέμα σε όλο το έργο της, κάτι το οποίο μπορεί να δει κανείς στο **Helena** (1992), ένα πρώιμο και ιδιαίτερα ισχυρό πορτρέτο της κόρης της καλλιτέχνης σε παιδική ηλικία. Άλλα έργα της καταδεικνύουν έναν παρόμοιο προορατικό θερμό εναγκαλισμό της ζωής. Είτε πρόκειται για τα οικεία και στοργικά πορτρέτα της εγγύου κόρης της στο έργο **Helena Michel** (2020), του γαμπρού και του εγγονού της στο **Shèrkènt and Eden** (2020), ή της κόρης και του εγγονού της στο **Helena and Eden** (2020), η Dumas παίρνει τη ζωή (και ιδιαίτερα τη δική της ζωή) μια εγκάρδια αγκαλιά καθώς δημιουργεί τα έργα της.

Η πολυπλοκότητα της ζωής –σεξ, γέννηση, γήρανση και θάνατος– παίζει εξίσου σημαντικό ρόλο στη μοναδική ζωγραφική φόρμα της Marlene Dumas. Για παράδειγμα, τα διάφορα ερωτικά σώματα που γεμίζουν πολλούς από τους πίνακές της, όπως η φωτεινή φιγούρα στο έργο **Leather Boots** (2000), η γονατιστή chiaroscuro πρωταγωνίστρια στο **High Heeled Shoes** (2000) ή το παραμορφωμένο και ονειρικό φάντασμα της ακουαρέλας στο **Dorothy D-Life** (1998) βασίστηκαν σε φωτογραφίες Polaroid που τράβηξε η ίδια η Dumas και απεικονίζουν χορεύτριες στριπτίζ στο Άμστερνταμ, -τα σώματα των οποίων της άρεσαν με κάποιο τρόπο.

Το σχέδιο έπαιζε πάντα σημαντικό ρόλο στη ζωή και την καριέρα της Dumas γι' αυτό και η έκθεση *Marlene Dumas: Cycladic Blues* περιλαμβάνει **περισσότερα από είκοσι έργα σε χαρτί**. Αυτή η ομάδα έργων εκτείνεται σε δύο δεκαετίες και χαρακτηρίζεται από απλές κινήσεις των χεριών, στις οποίες οι ρευστές γραμμές μελανιού της Dumas φαίνεται να έχουν τον δικό τους τρόπο σκέψης, καθώς συνειδητά συμπυκνώνονται στα κατακερματισμένα χαρακτηριστικά των σωμάτων (πλάτη, κορμός, λαιμός και κεφάλι) που μετακινούνται από το τραγικό στο κωμικό, θυμίζουν ταραγμένες καταστάσεις ύπαρξης ή παραπέμπουν σε δραματικές βιβλικές σκηνές όπως στο **Give me the Head of John the Baptist** (1992) μια εγκατάσταση δεκαεπτά σχεδίων που μοιάζει να βασίζεται στη βιβλική ιστορία της Σαλώμης και του Ιωάννη του Βαπτιστή.

Η έκθεση **Marlene Dumas: Cycladic Blues** συνοδεύεται από έγχρωμη έκδοση με κείμενα της καλλιτέχνης και του Douglas Fogle. Πρόκειται για συνέκδοση των εκδόσεων Roma Publications στο Άμστερνταμ και του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης **Marlene Dumas: Cycladic Blues** 5 Ιουνίου 2025 μέχρι 2 Νοεμβρίου 2025

Μέγαρο Σταθάτου (Βασιλίσσης Σοφίας & Ηροδότου 1)

Τιμές εισιτηρίων*: 16€ & 12€ μειωμένο

*Περιλαμβάνει είσοδο και στις μόνιμες εκθέσεις

Link: <https://cycladic.gr/ektheseis/marlene-dumas-cycladic-blues/>

Ξεναγήσεις κοινού:

Εισιτήριο ξενάγησης: 20€ & 16€ μειωμένο

Το εισιτήριο της ξενάγησης είναι διαθέσιμο μόνο ηλεκτρονικά

Ελληνικά (από 12/6/2025): Πέμπτη 18:00, Κυριακή 13:00

Αγγλικά (από 21/6/2025): Κάθε δύο Σάββατα 11:00

Link: <https://cycladic.gr/ektheseis/marlene-dumas-cycladic-blues/>

Ώρες λειτουργίας:

Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο: 10:00-17:00

Πέμπτη: 10:00-20:00

Κυριακή: 11:00-17:00

Τρίτη: Κλειστά

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Μέγαρο Σταθάτου/ Βασιλίσσης Σοφίας & Ηροδότου 1

106 74, Αθήνα

Τηλ.: (+30) 210 7228321-3

W: www.cycladic.gr

Instagram: @cycladic_museum

Facebook: @CycladicArtMuseum

LinkedIn: The Museum of Cycladic Art

Για περισσότερες πληροφορίες: Λήδα Καρανικολού, Υπεύθυνη Επικοινωνίας και Προβολής Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, τηλ. 210 7228321 (εσωτ.114), ikaranikolou@cycladic.gr

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ /
CONTEMPORARY ART PROGRAM SUPPORTER

**CONTEMPORARY
ART
SUPPORT
COMMITTEE**

MUSEUM
OF CYCLADIC
ART
NICHOLAS AND DOLLY
GOULANDRIS FOUNDATION

ΧΟΡΗΓΟΙ / SPONSORS

EUROBANK

NEON

ΔΩΡΗΤΗΣ / DONOR

Harry & Lana David

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ /
OFFICIAL AIR CARRIER

AEGEAN

ΧΟΡΗΓΟΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ /
HOSPITALITY SPONSOR

ΧΟΡΗΓΟΙ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ /
PRODUCT SPONSORS

**KRAFT
PAINTS**
DRIVEN BY INNOVATION

SAMSUNG